

Nr 32

Utlåtande i anledning av motion angående familjeföretagens uppgifter och utvecklingsmöjligheter.

I motionen II: 939 av herr *Antonsson m. fl.* hemställs att riksdagen skall i skrivelse till Kungl. Maj:t »anhålla om skyndsamt tillsättande av en parlamentarisk utredning med uppdrag att överväga familjeföretagens uppgifter i vårt näringsliv och på grundval härav utarbeta näringspolitiska riktlinjer i syfte att på bästa sätt tillvarata familjeföretagens utvecklingsmöjligheter».

Motionen

Flera omständigheter talar enligt motionärerna för att samhället särskilt bör ta hänsyn till familjeföretagen. Visserligen har speciella åtgärder för mindre företag vidtagits på vissa områden men en helhetsbedömning ger, anser motionärerna, vid handen att dessa företag i jämförelse med storföretagen är förbisedda eller otillräckligt beaktade i förhållande till de svårigheter de möter. De mindre företagen anges sålunda ha ett sämre utgångsläge än de större bl. a. beträffande finansieringsmöjligheter, utbildning av arbetskraft och marknadsföring av produkterna. Motionärerna anser att förklaringen till statsmakernas enligt deras mening otillräckliga insatser för de mindre företagen kan vara en övertro på företagskoncentrationens fördelar. En viss företagskoncentration är enligt motionärerna nödvändig men den bör inte drivas längre än vad ekonomiska skäl motiverar. En vanlig företeelse är att familjeföretag köps upp av storföretag, ofta investmentbolag med en storbank som ägare. En sådan ägarstruktur, med den maktkoncentration den innebär, är enligt motionärerna inte önskvärd.

Efter att ha berört kapitalbeskattningens betydelse för familjeföretagen deklarerar motionärerna att de anser det synnerligen angeläget med en enhetlig bedömning av hur näringspolitiken bör vara utformad för att dessa företags utvecklingsmöjligheter på bästa sätt skall kunna tillvaratas. Ett primärt krav anges därvid vara att de mindre företagen inte skall missgynnas i förhållande till de större. Därutöver bör samhället lämna familjeföretagen särskilt stöd i fråga om sådana svårigheter som är specifika för dessa företag. Dessutom erfordras åtgärder som kan främja samarbete mellan företagen.

Statens institut för företagsutveckling

Årets riksdag har efter förslag i statsverkspropositionen (bil. 15) fattat beslut om en omorganisation och förstärkning av statens institut för hant-

verk och industri, vars namn fr. o. m. budgetåret 1970/71 ändras till statens institut för företagsutveckling (SU 13). Institutet skall vara ett centralt serviceorgan för hantverksföretag samt mindre och medelstora företag. Servicen skall bestå av allmän information om administrativa, tekniska och marknadsmässiga förhållanden och utvecklingstendenser av betydelse för dessa företag. Vidare skall institutet bedriva egen utbildningsverksamhet. Verksamheten skall även omfatta en specialiserad konsultservice genom egna resurser och genom förmedling av specialiserad sakkunskap. Visst tekniskt utvecklings- och provningsarbete skall utföras. Institutet avses i väsentlig utsträckning fungera som företagareföreningarnas centrala serviceorgan då det gäller specialinriktad konsulttjänst samt informations- och utbildningsproduktion. Institutets och företagareföreningarnas regionala verksamhet avses skola byggas ut och samordnas.

Tidigare behandling av likartade motioner

Motioner i vilka tagits upp olika frågor och problem berörande de mindre och medelstora företagen, vilka i flertalet fall kan betecknas som familjeföretag, har under en följd av år väckts inom riksdagen (se BaU 1966: 32, 1967: 57, 1968: 30, 1969: 10). Förra året beslöt riksdagen enhälligt med bifall till bankoutskottets förslag i anledning av motioner på området att hos Kungl. Maj:t hemställa om utredning angående mindre och medelstora företag. Kungl. Maj:t har sedermera, såsom utskottet redovisat i sitt utlåtande nr 30, med anledning härav bemyndigat chefen för industridepartementet att tillkalla en delegation med uppgift att bereda frågor rörande dessa företags problem.

Utskottet

I den nu behandlade motionen aktualiseras olika frågor och problem rörande de mindre och medelstora företagen, vilka företag, som motionärerna framhåller, i stor utsträckning kan betecknas som familjeföretag. Motionerna mynnar ut i en hemställan om tillsättande av en parlamentarisk utredning med uppgift att överväga familjeföretagens uppgifter i vårt näringsliv samt att utarbeta näringspolitiska riktlinjer i syfte att tillvarata dessa företags utvecklingsmöjligheter.

Utskottet anser liksom motionärerna att utredningsverksamhet rörande de nu berörda företagens problem och förhållanden är angelägen. Förra året hemställde riksdagen på enhälligt förslag av utskottet om en sådan utredningsverksamhet. Den delegation för de mindre och medelstora företagen, som chefen för industridepartementet med anledning härav bemyndigats tillkalla, har som framgår av de i utskottets utlåtande nr 30 redovisade direktiven att överväga frågor av det slag som diskuteras i motionen. Delegationen torde också ha möjligheter att göra de näringspolitiska bedömningar som motionärerna efterlyser. Några skäl för att vid sidan av

delegationen tillsätta en parlamentarisk utredning rörande familjeföretagen kan utskottet inte finna.

Utskottet hemställer därför

att riksdagen avslår motionen II: 939.

Stockholm den 23 april 1970

På bankoutskottets vägnar:

NILS STÄHLE

Närvarande:

från första kammaren: herrar Stähle (s), Åke Larsson (s), Åkerlund (m), Larfors (s)*, Stadling (s) och Annerås (fp);

från andra kammaren: herrar Franzén i Motala (s), Bengtsson i Landskrona (s)*, Börjesson i Glömminge (cp), Rask (s)*, Fridolfsson i Rödeby (s), Löfgren (fp) och Åsling (cp).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herrar Åkerlund (m), Annerås (fp), Börjesson i Glömminge (cp), Löfgren (fp) och Åsling (cp), vilka ansett att utskottets yttrande och hemställan bort ha följande lydelse:

»Familjeföretagen har, som motionärerna framhåller, en betydelsefull uppgift i vårt näringsliv. Det är därför enligt utskottets mening angeläget att dessa företags utvecklingsmöjligheter på bästa sätt tillvaratas genom positiva insatser från samhällets sida. Så har emellertid hittills inte skett i önskvärd utsträckning. Utskottet anser liksom motionärerna att de krav som därvid bör ställas är dels att mindre företag inte skall missgynnas i förhållande till större, dels att särskilt stöd bör lämnas familjeföretagen mot svårigheter som är specifika för dem. Mest väsentligt är dock att en enhetlig helhetsbedömning kommer till stånd av hur näringspolitiken bör utformas för att familjeföretagens möjligheter effektivt skall kunna tas till vara. De överväganden angående familjeföretagens uppgifter och möjligheter som krävs bör därför enligt utskottets mening lämpligen ske genom en parlamentariskt sammansatt utredning. Denna bör, bl. a. i fråga om konkreta utredningsuppgifter av olika slag, samråda och samverka med den delegation för de mindre och medelstora företagen, för vars uppgifter utskottet redogjort i sitt utlåtande nr 30.

Utskottet hemställer alltså

att riksdagen med bifall till motionen II: 939 hos Kungl. Maj:t hemställer om utredning angående familjeföretagen i enlighet med vad utskottet ovan anfört.»